

Nieuwe wet remt investeringen

Toelatingsprocedure langer en duurder

Momenteel buigt de politiek zich over het wetsvoorstel Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden. Wat betreft structuur en inzichtelijkheid vindt Nefyto de nieuwe wet een verbetering ten opzichte van de bestaande Bestrijdingsmiddelenwet. Maar Nefyto heeft ook bezwaren.

Dit voorjaar heeft landbouwminister Cees Veerman een wetsvoorstel ingediend voor een nieuwe wet getiteld Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden, als opvolger van de Bestrijdingsmiddelenwet. De politieke discussie over dit wetsvoorstel loopt nog.

De nieuwe wet is meer dan alleen een verbetering qua structuur en transparantie. De wet heeft ook een aantal nieuwe elementen in zich. Tegen een aantal daarvan heeft Nefyto ernstige bezwaren. Enkele onderdelen staan volgens Nefyto haaks op de doelstellingen die geformuleerd staan in de ministeriële nota Kiezen voor landbouw.

Kiezen voor landbouw

In 2005 presenteerde minister Veerman de nota Kiezen voor landbouw. Daarin wordt de land- en tuinbouw als een belangrijke economische activiteit voor Nederland positioneerd. Zo'n tien procent van het nationaal inkomen wordt door het agrocluster gegenereerd. Dat zijn de land- en tuinbouwbedrijven en onder meer de toeleverende en verwerkende bedrijven.

Ook vanuit een andere invalshoek wordt het belang van de land- en tuinbouw onderstreept. Zo heeft het Innovatieplatform de sector Food & Flowers als één van de vier sleutelgebieden benoemd. De land- en tuinbouw is een belangrijke inkomstenbron voor Nederland en biedt voldoende perspectief om dat in de toekomst te blijven doen. Alle reden dus om te 'kiezen voor landbouw' aldus de ministeriële nota.

De Nederlandse land- en tuinbouw kent relatief hoge productiekosten. Dure grond, milieuzorg en strenge arboregels maken het noodzakelijk dat een belangrijk deel van de Nederlandse agrarische sector zich specialiseert, zich richt op nichemarkten en zich onderscheidt met kwaliteitsproducten.

Chemische gewasbescherming speelt daarin een wezenlijke rol. Kiezen voor landbouw is kiezen voor gewasbescherming, vindt Nefyto. Echter, de nieuwe wetgeving werpt een aantal drempels op die het middelenpakket onder druk zetten. En dan met name voor de kleinere, gespecialiseerde teelten, waarvan Nederland er veel heeft.

Betrokkenheid derden

Nefyto heeft bezwaar tegen meerdere elementen in de Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden. In het kader 'De bezwaren van Nefyto' worden ze kort omschreven. We lichten hier de twee belangrijkste bezwaren toe.

Ten eerste de betrokkenheid van derden. Onder de huidige wetgeving bestaat de mogelijkheid van zogeheten bezwaar en beroep door

derden, na publicatie van het toelatingsbesluit. In het wetsvoorstel blijft de mogelijkheid van bezwaar en beroep bestaan. Daarnaast biedt het wetsvoorstel de mogelijkheid dat derden reeds in de eindfase van een toelatingsprocedure hun zienswijze op de toelating kenbaar kunnen maken aan het College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen (CTB). Daarmee kunnen derden dus invloed uitoefenen op de nog lopende toelatingsprocedure. Het CTB is uiteraard verplicht iedere ingediende zienswijze zorgvuldig te onderzoeken, waardoor de toelatingsprocedure langer duurt.

Vertraging

Nederland heeft met zijn mogelijkheid van bezwaar en beroep een vrij unieke positie in Europa. Met de hiervoor beschreven uitbreiding gaat dit nog een stap verder.

Nefyto heeft ernstige bezwaren tegen de betrokkenheid van der-

den in een lopende toelatingsprocedure. Een zienswijze, ingediend tijdens de toelatingsprocedure, zal zo'n twee à zes maanden behandelingskosten van een ingediende zienswijze voor rekening komen voor de toelatingsaanvrager. En dus bovenop de toch al hoge aanvraagkosten komen. Nefyto vindt dit niet acceptabel. Bovendien biedt de regeling derden de mogelijkheid om inzage te krijgen in de zakelijke inhoud van het concept-besluit. Ook kunnen zij vragen om inzage in de studies. Dat legt grotere druk op de

vertrouwelijkheid van onderzoeks- en bedrijfsgegevens. Inspraak is een groot goed in Nederland. Maar waarschijnlijk levert de uitbreiding van de inspraak inzake de toelating van gewasbeschermingsmiddelen geen kwaliteitsverbetering van de toelatingsprocedure op. Maar wel vertraging, hogere kosten en een hogere investeringsdrempel voor de industrie. Met negatieve gevolgen voor innovatie en het beschikbare middelenpakket.

Als het wetsvoorstel in zijn huidige vorm doorgang vindt, zal de investeringsdrempel voor een groot aantal nieuwe middelen te hoog worden voor een Nederlandse toelating.

vertrouwelijkheid van onderzoeks- en bedrijfsgegevens.

Inspraak is een groot goed in Nederland. Maar waarschijnlijk levert de uitbreiding van de inspraak inzake de toelating van gewasbeschermingsmiddelen geen kwaliteitsverbetering van de toelatingsprocedure op. Maar wel vertraging, hogere kosten en een hogere investeringsdrempel voor de industrie. Met negatieve gevolgen voor innovatie en het beschikbare middelenpakket.

Gelijk speelveld

Diezelfde bezwaren gelden ook voor de mogelijkheid die het wetsvoorstel biedt voor eenzijdige aanscherping van milieu- en arbo-beoordelingsmethodieken voor gewasbeschermingsmiddelen, ten opzichte van de Europese standaard. De eind vorig jaar ingegane Regeling uitwerking uniforme beginselen gewasbeschermingsmiddelen (RUUB) is daar een voorbeeld van. De RUUB betreft nieuwe voorschriften voor de milieubeoordeling van gewasbeschermingsmiddelen. Met name op het gebied van persistentie en aquatotoxiciteit is de Nederlandse beoordeling eenzijdig aangescherpt ten opzichte van Europa.

De nieuwe wet biedt veel mogelijkheden om de Europese regels nationaal aan te vullen. Met alle risico's voor een verdere afwijking van het gelijke speelveld in Europa, waarvan het Regeerakkoord

zegt dat dit juist moet worden nastreeft.

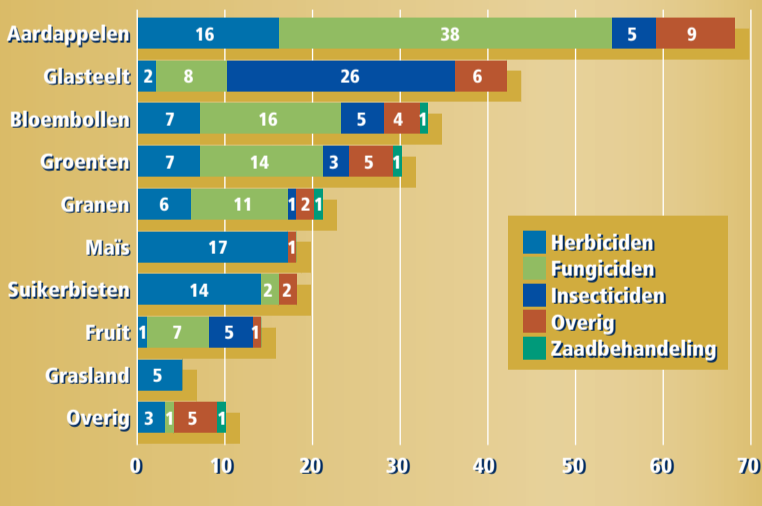
De extra nationale beoordelingsmethodieken brengen kosten met zich mee, die in de Nederlandse markt terugverdiend moeten worden. Als gevolg daarvan zal het investeren in een Nederlandse toelating van een groot aantal middelen niet meer renderend zijn. Ook de mogelijkheden van wederzijdse erkenning worden door de Nederlandse specifieke eisen afgesneden.

Interessant blijven

Nederland heeft een internationaal georiënteerde land- en tuinbouw. Een dergelijke land- en tuinbouw kan zich alleen staande houden in een 'gelijk speelveld' ten opzichte van de andere Europese landen. Tegelijk moet Nederland voor de gewasbeschermingsmiddelenindustrie interessant blijven om toelatingen aan te vragen voor innovatieve producten. Door het wetsvoorstel worden toelatingsprocedures langer en duurder, hetgeen belemmerend werkt op innovatieve investeringen.

Een aantal elementen in het wetsvoorstel staan haaks op het in Regeerakkoord vastgestelde gelijke speelveld en op het streven 'kiezen voor landbouw'. Kiezen voor landbouw is kiezen voor gewasbescherming. Nefyto zal er bij de Kamerleden op aandringen de hier besproken punten aangepast te krijgen. ■

De Nederlandse markt voor gewasbeschermingsmiddelen in 2004, verdeeld naar teelt. 45 procent van de markt bestaat uit tuinbouwgewassen, die weer zijn onderverdeeld in een groot aantal kleine teelten.

De bezwaren van Nefyto

Nefyto heeft een zevental bezwaren tegen het wetsvoorstel. Die worden hier kort beschreven.

- Derden krijgen de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de toelatingsprocedure. Dit zal ongewenste vertraging opleveren voor de toelating. Zie ook artikel.
- De nieuwe wet biedt veel mogelijkheden om bovenop de Europese eisen extra nationale eisen toe te voegen aan het toelatingsdossier en eigen beoordelingsmethodieken te hanteren. Dit komt niet ten goede aan het gewenste gelijke speelveld ('level playing field') in Europa. Zie ook artikel.
- Bovenstaande zaken werpen een hogere investeringsdrempel op voor de industrie, wat een negatief effect kan hebben op innovatie. Ook het effectief middelenpakket komt onder druk te staan, met name voor de kleinere teelten.
- Het lijkt erop dat de Europese Guidance documenten niet integraal zullen worden overgenomen in de Nederlandse toelatingspraktijk. In plaats daarvan wordt door de vijf betrokken ministeries per Guidance document nagegaan welke onderdelen in de nationale regel-

geving en toelatingspraktijk worden overgenomen. Dit kan een negatieve invloed hebben op het gelijke speelveld binnen Europa en de richtlijnconforme toepassing van het nationale toelatingsbeleid.

- Provincies en waterschappen mogen op het grond van de Wet Milieubeheer en de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren op regionaal niveau aanvullende voorwaarden stellen ten aanzien van het gebruik van bepaalde gewasbeschermingsmiddelen. Het is onduidelijk hoe in de nieuwe wet de toelatingscriteria en beoordelingsmethodieken worden afgestemd op het gebruik van het instrumentarium dat de genoemde milieuwetten bieden.
- De nieuwe wet kent een bredere werkingssfeer. Naast toelating, distributie en toepassing vallen nu ook productie en doorvoer onder dezelfde wet. Dat betreft ook gewasbeschermingsmiddelen die niet voor de Nederlandse markt bedoeld zijn. Dit levert voor de industrie extra administratieve rompslomp op.
- Onder de huidige wet mag zaaizaad bedoeld voor export behandeld worden met middelen die geen toelating in Nederland hebben. Met de nieuwe wetgeving gaat dit waarschijnlijk veranderen. Wat zijn de gevolgen voor de Nederlandse zaadindustrie?

KNPV-dag in het teken van

Welke gewasbeschermingsproblemen verwacht de land- en tuinbouw? Zijn er oplossingen voorhanden?

Welke rol spelen chemische gewasbescherming en andere maatregelen daarin? Welke innovaties kunnen we verwachten? De voorjaarsvergadering van de KNPV was gewijd aan dit thema.

De voorjaarsvergadering van de Koninklijke Nederlandse Plantenziektenkundige Vereniging (KNPV) vond plaats op 30 mei in het congrescentrum WICC te Wageningen. De bijeenkomst was getiteld 'Chemische gewasbescherming: innovaties in de praktijk' en werd georganiseerd door de KNPV in samenwerking met Nefyto. Gewasbescherming gebeurt steeds meer geïntegreerd. Dat is een goede ontwikkeling, die door Nefyto van harte ondersteund wordt.

Binnen geïntegreerde gewasbescherming neemt chemische gewasbescherming een eigen plek in. De industrie ontwikkelt innovatieve producten die goed in een geïntegreerd systeem in te passen zijn. Uiteraard is de weg naar geïntegreerde gewasbescherming niet zonder hobbels. Sprekers vanuit de sectoren akkerbouw, bloembollen, fruit, glasteelten en vollegrondsgroente schetsten de belangrijkste huidige en te verwachten gewasbeschermingsproblemen. Vervolgens

gaven sprekers vanuit de industrie de mogelijke oplossingen aan, op het gebied van chemische gewasbescherming maar ook van andere maatregelen. Het dagvoorzitterchap was in handen van Jan Bouwman (Syngenta) namens de KNPV en Maritza van Assen (directeur van Nefyto) namens de industrie.

Co-innovatie

De dag werd geopend door prof. dr. Martin Kropff, rector magnificus van Wageningen UR. "Voor ge-

wasbescherming zijn veel slimme technieken in ontwikkeling, vaak in combinatie met biologische bestrijding", constateerde hij. "Maar er zijn kleine, jonge ondernemers nodig om die verder te ontwikkelen."

Martin Kropff is een pleitbezorger voor de zogeheten co-innovatie. Dat is innovatie waarin intensief wordt samengewerkt door alle betrokkenen: wetenschap, telers, voorlichting, overheid, kortom alle stakeholders. "Alleen dán lukt het om innovatie echt van de grond te krijgen. Verder is publiek-private samenwerking een voorwaarde. Beide partijen hebben elkaar nodig om innovatie te realiseren."

De bijeenkomst gaf een goed beeld van wat er momenteel speelt in de betreffende sectoren. Voor veel problemen is er vaak wel een oplossing, nu of op korte termijn. Toch zijn er ook duidelijke kanttekeningen en zorgen. We lichten een aantal thema's uit die bij meerdere sprekers terugkwamen.

Nederlandse markt

De Nederlandse markt voor chemische gewasbeschermingsmiddelen (waarde circa 250 miljoen euro) neemt 0,5 procent in van de totale Europese markt. Door de vele kleine teelten is de markt zeer gesegmenteerd. Dat is er onder meer de oorzaak van dat de investering voor een Nederlandse toelating relatief hoog is. Deze kosten stijgen nog steeds. Daar komt bij dat Nederland vaak specifieke eisen stelt, met nog hogere kosten tot gevolg. Desondanks is het middelenpakket voor de Nederlandse land- en tuinbouw de afgelopen jaren breder geworden. Toch is dat pakket voor een aantal teelten nog te smal.

Zo merkte akkerbouwer Henk Scheele op dat een aantal ziekten en plagen momenteel goed beheersbaar zijn, maar dat dit dan te danken is aan de beschikbaarheid van slechts één middel. Als dat middel wegvalt, om wat voor reden ook, is er geen alternatief. Ook de praktijkkennis van die ziekte of plaag is

niet of nauwelijks aanwezig, omdat het probleem niet speelt dankzij de bestaande effectieve bestrijding.

Verder zijn er teelten die nog steeds kampen met een te smal middelenpakket: voor een bepaalde ziekte of plaag is er maar één middel of het ontbreekt aan middelen.

Innovatie

Op innovatief gebied gebeurt er veel binnen de chemische gewasbescherming. Diverse sprekers vanuit de industrie konden melding maken van pas geïntroduceerde middelen en middelen die binnen enkele jaren te verwachten zijn. Ook bestaande middelen krijgen een nieuw leven door dossierinnovatie of bijvoorbeeld een nieuwe formulering. Zo is er een nieuwe formulering van een bestaand middel dat het gebruik veiliger maakt voor de toepasser en het middel een langere werking geeft.

Er zijn ook nieuwe groepen werkzame stoffen, die goede perspectieven bieden. Voorbeelden daarvan zijn de strobilurinen en de neonicotinoïden. Strobilurinen zijn stoffen die worden voortgebracht door schimmels en die weer benut kunnen worden om diverse andere schimmels te bestrijden. Ze hebben een brede werking en een gunstig milieuprofiel. Wel is een goed resistentiemanagement vereist.

Neonicotinoïden kunnen op diverse fronten worden ingezet. Bijvoorbeeld bij boldompeling, ten behoeve van de virusbestrijding bij bloembollen. Maar ze kunnen ook worden ingezet in het veld tegen de luizen die het virus overbrengen. Luizen die in contact komen met het middel verliezen hun zuigprikkel en kunnen zo het virus niet meer verspreiden.

Biologische bestrijding

Biologische bestrijding heeft een enorme groei doorgemaakt en het eind daarvan is nog niet in zicht. De inzet van natuurlijke vijanden is de meest voorkomende vorm, maar er zijn ook andere vormen moge-

De sprekers op de KNPV-dag waren: prof. Martin Kropff (WUR), Jan van Aartrijk (KAVB), Siep Koning (NFO), Jaco van Bruchem (NFO), Albert van den Ende (Asepta), Henk Scheele (LTO), Jurgan Vet (Syngenta), Jo Ottenheim (LTO), Martin Meijdam (Certis), Eric Kiers (BASF) en Wess Janssen (Bayer). Dagvoorzitters waren Jan Bouwman (KNPV, Syngenta) en Maritza van Assen (Nefyto).

Prof. dr. Martin Kropff (Wageningen UR) opende de dag. "Co-innovatie is een must."

Maritza van Assen (directeur Nefyto) was dagvoorzitter namens de industrie.

Jan Bouwman (Syngenta, bestuurslid KNPV) was dagvoorzitter namens de KNPV.

Nut & Noodzaak

Phytophthora (aardappelziekte)

Wat is phytophthora?

Phytophthora infestans, ook wel aardappelziekte genoemd, is een agressieve schimmelziekte in aardappelen. De schimmel

Phytophthora kan het blad en de knol aantasten. Aangestaste knollen zijn onbruikbaar.

tast het blad aan, grijpt snel om zich heen, waarna de sporen in de grond terecht komen. Die tasten vervolgens de knol weer aan. Die knolaantasting kan meteen zichtbaar zijn, maar kan zich ook pas tijdens opslag openbaren. Een aangestaste knol vertoont rotte plekken, stinkt en is niet geschikt voor consumptie of ander gebruik.

Is de ziekte een groot probleem?

In Nederland zeker. Het vochtige, milde zeeklimaat draagt daar aan bij. Phytophthora is altijd aanwezig. Gedurende het hele groeiseizoen moet het aardappelgewas tegen deze ziekte beschermd worden. Dat gebeurt vooral door preventieve bespuitingen, waarbij waarschuwingssystemen een belangrijke rol spelen.

Is chemische gewasbescherming de aangewezen weg?

Het ene ras is gevoeliger dan het andere. De veredeling zoekt naar nieuwe, resistente rassen. Daar heeft de Nederlandse overheid onlangs ook subsidie voor vrijgemaakt. Verder is een goede bedrijfshygiëne van groot belang, bijvoorbeeld het afdekken van afvalhopen waarin zich aardappelgewas bevindt. Maar hoe dan ook, telers ontkomen er niet aan om te bespuiten teneinde schade te voorkomen. ■

Blij met....

De sprekers op de KNPV-dag gaven aan blij te zijn met de volgende zaken:

- Het beschikbaar komen van nieuwe gewasbeschermingsmiddelen en nieuwe technieken.
- Successen met emissiebeperking in de bloembollenteelt.
- Geïntegreerde gewasbescherming in de fruitteelt zet zich door.
- Sinds 2000 zijn er zes nieuwe insecticiden in het grootfruit geïntroduceerd. Dat geeft meer mogelijkheden voor geïntegreerde fruitteelt en minder kans op resistentie.
- Het lukt om chemische middelen succesvol te gebruiken in een zeer complex systeem van geïntegreerde bestrijding.
- We blijken elke keer weer de kennis te hebben om nieuwe problemen op te lossen.
- De samenwerking tussen de EU-lidstaten op het gebied van 'minor uses' wordt steeds beter.
- De sector, de overheid en de industrie werken nauw samen aan de oplossing voor de kleine teelten problematiek (Fonds Kleine Toepassingen, vereenvoudigde procedure dergenuitbreiding).
- Gewasbeschermingsmiddelen komen uit de negatieve hoek. Projecten als Telen met toekomst, Schone bronnen, Schoon water etc. dragen daaraan bij.

lijk. Naast de glasteelt vinden ook buitenteelten steeds meer mogelijkheden om biologische bestrijding in te zetten. Zo zet de fruitteelt natuurlijke vijanden in tegen onder meer de fruitmot en perenbladvlo. "Maar de kennis hiervan is nog in ontwikkeling. En we hebben ook passende correctiemiddelen nodig, die de natuurlijke vijanden ontzien", aldus Siep Koning van de Nederlandse Fruittelers Organisatie. Overigens heeft de fruitteelt de afgelopen jaren een aanzienlijke driftreductie weten te realiseren. Die is inmiddels op het huidige gewenste niveau, maar moet zeer waarschijnlijk nog verder omlaag. De verwachte Kaderrichtlijn water speelt daarin een belangrijke rol. Volgens Wess Jansen van Bayer is er op het gebied van driftreductie nog

veel meer haalbaar. De sector heeft in samenwerking met de industrie geïnvesteerd in onderzoek naar effectieve maatregelen. Dat heeft geresulteerd in een pakket maatregelen, waarbij reducties tot 90 procent haalbaar zijn.

Technieken

Driftreductie brengt ons bij het thema toepassingstechnieken. Ook aan dit front zijn er innovatieve ontwikkelingen. Zo is er een geïntegreerde spuitboom ontwikkeld, waarmee de teler zowel bespuitingen kan uitvoeren als natuurlijke vijanden kan uitzetten. Arbeid is een bottleneck bij biologische bestrijding en deze spuitboom levert daarin een nuttige bijdrage.

Akkerbouwer Henk Scheele heeft hoge verwachtingen van een mo-

derne techniek als het GPS-navigatiesysteem. Detectie en plekgewijze bestrijding kunnen daarmee naar een hoger plan worden getild.

Zaadcoating is een bestaande techniek die steeds verder wordt ontwikkeld. Het biedt meerdere voordelen, bijvoorbeeld minder emissie door de toepassing zelf en door het lagere aantal benodigde bespuitingen. Inmiddels is er ook de zogeheten Smart pil. Deze pil wordt naast het (standaard behandelde) zaad gezaaid en doet daar zijn werk. Dit is bruikbaar bij alle soorten zaad en loont ook bij kleine partijen.

Fytodrip is een nieuwe techniek waarbij een gewasbeschermingsmiddel gericht gedruppeld wordt bij de plant.

Kleine teelten

Een aantal sprekers brengt toelatingsbeleid en regelgeving ter sprake. De gedane uitspraken zijn meestal zorgelijk. Daarbij worden onder meer genoemd: de specifieke eisen die Nederland stelt bovenop de Europese eisen, de onvoorspelbaarheid van een toelatingsprocedure, de Kaderrichtlijn water enzovoorts.

Tegelijk met het toelatingsbeleid worden de kleine teelten genoemd. Voor deze teelten zijn de problemen het grootst, vooral doordat de investeringsdrempel voor een gewasbeschermingsmiddel steeds hoger wordt. Er wordt dan ook gepleit voor meer internationale samenwerking om derdenuitbreiding van de grond te krijgen, wat overigens ook gebeurt. Verder werd de opmerking gemaakt dat er door het stellen van heel specifieke eisen aan toepassingen als het ware kleine teelten worden gecreëerd.

Tot slot werd er nog een warm pleidooi gehouden voor de rol die Wageningen UR kan spelen bij de oplossing van problemen nu en in de toekomst. ■

Zorgen over...

De sprekers op de KNPV-dag gaven aan wakker te liggen van de volgende zaken:

- De onvoorspelbaarheid van toelatingsprocedures.
- Knelpunten in de bloembollenteelt.
- Het wegvallen van bestaande gewasbeschermingsmiddelen.
- Innovatie mag nog sneller en meer.
- Het beschikbare middelenpakket voor kleine teelten.
- Door klimaatverandering doen nieuwe ziekten en plagen hun intrede.
- Het gebeurt soms dat telers in één seizoen een nieuw middel zo vaak gebruiken, dat er binnen de kortste keren resistentieproblemen ontstaan.
- Er ontstaan steeds weer nieuwe ziekten en plagen, terwijl het middelenpakket steeds smaller wordt.
- De Europese harmonisatie vraagt soms hogere investeringen in het toelatingsonderzoek, waarmee met name kleine toepassingen in voedingsgewassen onder druk komen te staan.
- De Kaderrichtlijn water kan problemen voortbrengen.
- Oneigenlijk gebruik van internationale fytosanitaire problemen, om zo nationale land- en tuinbouwproductie te beschermen.
- Het door de EU beoogde 'comparative assessment' kan een negatieve invloed hebben op de ontwikkeling van middelen voor kleine teelten en op het ontstaan van resistentie.
- Een aantal sectoren ontbreekt het aan mogelijkheden voor goede grondontsmetting.

PRODUCT STEWARDSHIP IN DE PRAKTIJK

In deze rubriek steeds een voorbeeld uit de praktijk van Product Stewardship, de gedragscode van de bij Nefyto aangesloten bedrijven.

Onkruidbestrijding in openbaar groen

Ook in het openbaar groen vindt gewasbescherming plaats. Denk bijvoorbeeld aan onkruidbestrijding. Uiteraard moet dat verantwoord gebeuren. Edwin Hendriks, technisch adviseur bij Certis, besteedt veel tijd aan voorlichting aan gemeenten, hoveniers en aannemers.

Wat heeft Certis met openbaar groen?

"Wij leveren herbiciden die in openbaar groen worden gebruikt. Het is belangrijk dat deze herbiciden goed worden toegepast en dat de eigenaar van het openbaar groen een goed systeem van onkruidbestrijding hanteert. Daar horen ook andere methoden van onkruidbestrijding bij, bijvoorbeeld schoffelbeurten. Ook de keuze van planten en de wijze van aanplanten zijn belangrijke factoren die van invloed zijn op het onkruidprobleem. Daarover geef ik voorlichting."

In welke vorm gebeurt deze voorlichting?

"Voorlichting is uiteraard onderdeel van het verkoopproces. Daarnaast organiseren we voorlichtingsbijeenkomsten voor toepassers. Ook leveren we geregeld een bijdrage aan bijeenkomsten in het kader van een spuitlicentiecursus."

Wat is er bijzonder aan onkruidbestrijding in openbaar groen?

"Onkruidbestrijding in openbaar groen vindt veel plaats bij de burger 'voor de deur'. Dat vraagt extra zorgvuldigheid van de

Edwin Hendriks: "Het gaat erom dat de eigenaar van het openbaar groen een goed systeem van onkruidbestrijding toepast."

toepasser. Goede voorlichting is daarom erg belangrijk. Daar komt nog eens bij dat je met veel verschillende toepassers te maken hebt: mensen die bij de gemeente werkzaam zijn, maar bijvoorbeeld ook hoveniers. Het verloop bij deze toepassers is groter dan in de land- en tuinbouw. Er komen dus voortdurend nieuwe toepassers bij. Dat betekent dat je het verhaal geregeld opnieuw moet vertellen. ■

Afzet stabiel, omzet daalt in 2005

Voor de bij Nefyto aangesloten bedrijven was 2005 een stabiel jaar. De afzet uitgedrukt in volume actieve stof liet een lichte stijging zijn, maar bleef op vrijwel hetzelfde niveau als in 2004. De omzet in geld echter bleef voor het eerst onder het niveau van de voorafgaande jaren. De industrie schrijft dat vooral toe aan de toegenomen concurrentie en aan het prijsniveau van een aantal belangrijke agrarische producten zoals aardappelen en uien. Deze ontwikkelingen zetten de prijzen van gewasbeschermingsmiddelen sterk onder druk.

Op het gebied van innovatie kan Nefyto de toelating van 12 nieuwe werkzame stoffen in 2005 melden. Verder waren er diverse inspanningen op het gebied van Product Stewardship. Zo konden onder meer de resultaten van het succesvolle project Schone bronnen, nu en in de toekomst worden gepresenteerd.

Het jaar 2006 staat voor de gewasbeschermingsmiddelenindustrie met name in het teken van wijzigingen in de regelgeving. Het wetsvoorstel Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (zie pagina 1 van dit Nefyto Bulletin) neemt hier een prominente plaats in. Ook op Europees niveau staat de herziening van de toelatingwetgeving op stapel. Verder wordt in 2006 de tussenevaluatie verwacht van het bereiken van de doelstellingen in de Nota Duurzame Gewasbescherming. Deze tussenevaluatie wordt uitgevoerd door het Milieu- en Natuurplanbureau. ■

Schone bronnen voorgedragen voor Responsible Care prijs

Nefyto is als brancheorganisatie aangesloten bij de Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (VNCI). Sinds 1999 reikt de VNCI de Responsible Care Prijs uit. De VNCI propageert zowel intern als extern het Responsible Care programma: het streven van de chemische industrie om de prestaties op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu en de communicatie daarover te verbeteren.

Nefyto heeft mede namens enkele aangesloten bedrijven het project 'Schone Bronnen, nu en in de toekomst' voor de prijs voorgedragen. In dit project werken VEWIN, LTO Nederland, Unie van Waterschappen en Nefyto samen aan oplossingen voor knelpunten in de waterkwaliteit als gevolg van de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen.

Als argumentatie werd onder meer vermeld dat 'het project uniek is in zijn vorm omdat zonder directe betrokkenheid van de overheid door marktpartijen oplossingen voor problemen met chemische stoffen worden gevonden, met erkenning van ieders belang en vanuit ieders maatschappelijke verantwoordelijkheid. Voor de industrie is het een voorbeeld van Product Stewardship in de praktijk, waarin de thema's distributie (productbegeleiding in de keten), milieu (waterkwaliteit) en communicatie (met stakeholders en de diverse achterbannen in de agrarische en waterwereld) een belangrijke rol spelen.' Schone Bronnen is dit keer niet in de prijzen gevallen. Tijdens de jaarvergadering van de VNCI op 7 juni jongstleden werd de prijs toegekend aan een project van Dow waarmee de veiligheid voor het eigen personeel en van onderaannemers op de productiesite sterk is verbeterd. Van harte gelukgewenst! ■

Handel gaat online

De vereniging Agrodīs (belangenorganisatie handel en distributie gewasbeschermingsmiddelen) en de stichting RODIS hebben sinds kort ieder een eigen website: www.agrodīs.nl en www.rodīs.nl. Het zijn functionele sites die de komende periode verder ingevuld zullen worden.

Agrodīs heeft tijdens haar ledenvergadering op 15 juni jongstleden haar website gelanceerd. De site bevat informatie over onder meer doelstelling en visie, activiteiten en diverse (actuele) thema's.

RODIS heeft haar website al eerder dit

jaar in de lucht gebracht. Deze stichting vervult de uitvoerende rol bij het Registratie en Controle Systeem (RCS) certificatieschema en het verzorgen van opleidingen. De site heeft een belangrijke rol in onder meer het project Gecontroleerde distributie, waarmee dit jaar twee vrijgestelde producten op de markt zijn gebracht. Op de site staat onder meer de actuele lijst met deelnemers die werken volgens het RCS certificatieschema. ■

Weblog Maritza van Assen

Het weekblad Groenten & Fruit heeft een uitgebreide website (www.weekbladgroenten-enfruit.nl). Daarop worden onder meer met grote regelmaat zogeheten weblogs gepubliceerd van diverse mensen uit de wereld van groenten, fruit en agrarisch ondernemen. Weblogs (ook wel blogs genoemd) zijn columns op internet.

Inmiddels heeft de website van Groenten & Fruit zo'n 15 webloggers, die regelmatig hun blog presenteren. Onder hen ook Maritza van Assen, directeur van Nefyto. In mei publiceerde zij twee blogs, één over het openbaar maken van residu-normoverschrijdingen en één over ondernemerschap en regelgeving. Deze zijn overigens nog steeds te lezen, evenals de eerdere publicaties van de andere webloggers.

U komt op de weblogs door naar genoemde website te gaan, klik op *Opinie* en vervolgens op *Weblog*. Als u wilt, kunt u op de site persoonlijk commentaar geven op de gepubliceerde weblogs. ■

Controle op juist gebruik

De Algemene Inspectiedienst

De inspectie die zich richt op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is de Algemene Inspectiedienst, kortweg AID. Gebruik moeten we hier breed zien: naast toepassing horen etikettering en het in bezit hebben van middelen hier ook bij.

De controleurs van de AID bezoeken telers, handelaars en toelatinghouders.

De AID bestaat 51 jaar en valt onder het ministerie van LNV. De AID houdt toezicht op gebruik en toepassing van onder meer gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen, op de visserij, natuurbescherming, veehouderij (diervoeders, geneesmiddelen en welzijn) en de paardensport. Ook controleert zij op de uitvoering van EU-regelingen.

De AID telt ruim 800 medewerkers. Een klein aantal is gehuist op het ministerie van LNV in Den Haag en op het kantoor in Kerkrade. Het grootste deel van de medewerkers werkt bij de regionale inspecties. Dat zijn er drie: Noord en Oost (kantoor in Zwolle), West (De Meern) en Zuid (Eindhoven). Veel controleurs werken vanuit huis.

Verder is er nog het dienstonderdeel opsporing, dat landelijk opereert en gevestigd is in De Meern. Dit onderdeel richt zich op de zaken waar zware en middelzware opsporing (recherche) vereist is.

In dit artikel richten we ons op de inspectie van gebruik en toepassing

teler bij zich heeft, of hij de juiste apparatuur gebruikt, of hij een geldige licentie bij zich heeft, de spuitvrije zone respecteert enzovoorts.

Bewaarplaats

De meeste controles vinden dus plaats op het bedrijf. Na het verkrijgen van een algemene indruk van het bedrijf gaat de controleur naar de bewaarplaats van de gewasbeschermingsmiddelen. Daar kijkt hij naar wat er staat, maar ook naar wat er niet staat. "Iedere teelt vereist bepaalde middelen. Als die er niet staan, kan dat duiden op het gebruik van niet-toegelaten middelen", licht Ben van Dijk toe. Verder wordt gekeken naar de inkoop. Ook moet de teler beschikken over een geldige spuitlicentie.

Wat is de meest voorkomende overtreding? "Dat is het in bezit hebben van niet-toegelaten middelen", antwoordt Ben van Dijk. "Meestal gaat het om middelen waarvan de toelating is verlopen. De teler past het middel niet meer

zouden zien. Daarbij valt wel op dat er grote verschillen zijn tussen sectoren", zegt Gezina Atzema.

In ieder geval wil de AID dit duidelijker in beeld krijgen en gaat zij zich met meer nadruk richten op risicovolle doelgroepen. "Een doelgroep is risicovol als er een relatief groot milieurisico is door de aard van de teelt of als er veel overtredingen worden geconstateerd, of als sprake is van een combinatie van beide. In 2006 richtten we ons in ieder geval op de sierteelt onder glas, de fruitteelt en de bloembollenteelt", aldus Gezina Atzema.

Handelaren

De tweede groep die door de AID wordt gecontroleerd betreft de handelaren. "Het aantal overtredingen hier is beperkt", weet Ben van Dijk. "Dat komt vooral door het feit dat handelaren doorgaans goed op de hoogte zijn van actuele regelgeving. Bovendien controleren we elke handelaar jaarlijks. Een enkele keer sporen we een handelaar op die er malafide praktijken op na houdt."

De meest geconstateerde overtreding bij handelaren betreft het (nog) niet vervangen zijn van verouderde etiketten door vernieuwde etiketten. Als een etiket (bijvoorbeeld door nieuwe gebruiksvorschriften) verandert, sturen fabrikanten nieuwe etiketten naar de handelaren. Deze moeten dan voor een bepaalde datum over de bestaande etiketten heen worden geplakt. "Handelaren kunnen een belangrijke rol spelen bij het juist gebruik van middelen", zegt Gezina Atzema. "Immers, zij zijn degenen die gebruikers van informatie voorzien. De AID is dan ook voornemens om met de handelaren te bespreken op welke wijze zij via gerichte voorlichting een bijdrage kunnen leveren aan het juist gebruik van gewasbeschermingsmiddelen."

Toelatinghouders

De derde groep die door de AID wordt bezocht betreft de toelatinghouders (producenten en importeurs). De AID richt zich daarbij op twee zaken. Ten eerste de kwaliteit van de aanwezige middelen: komt de samenstelling overeen met het toegelaten middel. Dit wordt

Controleur Pieter Hamming op bezoek bij pot- en perkplantenkweker Jan Hartink in Twello. Inspectie van de middelenkast is een vast onderdeel.

getoetst aan de hand van a-selectief genomen monsters. Ten tweede wordt steekproefgewijs gecontroleerd of de etikettering juist is en of deze in overeenstemming is met de toelatingsbeschikking. Verder is de opslag een 'meeneemcontrole'.

"Hier vinden we bijna geen overtredingen en zeker geen ernstige", aldus Ben van Dijk. Hoe zit het met middelen die via parallelimport binnenkomen? Ter toelichting: parallelimport vindt plaats vanuit landen waar middelen goedkoper verhandeld worden en daarom voor derde partijen interessant zijn om naar Nederland te importeren. Daarvoor is een paralleltoelating nodig van het CTB. Die wordt alleen afgegeven als er voor het betreffende middel een Nederlandse toelating is en als het geïmporteerde middel identiek is.

"De controles van middelen die via parallelimport binnenkomen, leveren nagenoeg geen overtredingen op", antwoordt Ben van Dijk. "Daarbij moet ik wel opmerken dat het onderzoek niet dieper gaat dan het gehalte aan werkzame stof. Er wordt niet gekeken naar bijvoorbeeld hulpstoffen en dergelijke."

Hij vervolgt: "Wat we de laatste tijd wel eens zien, is dat een doos bestemd voor bijvoorbeeld België bij een Nederlandse handelaar terechtkomt. De verpakkingen hebben uiteraard een ander etiket, maar dat valt niet zo op voor de handelaar en de gebruiker. Echter, als we zo'n verpakking bij een teler tegenkomen, is hij de overtreder. De oorzaak is van logistieke aard en dit lijkt me vrij eenvoudig te voorkomen."

Nieuwe wetgeving

Binnen afzienbare tijd zal de bestaande Bestrijdingsmiddelenwet worden opgevolgd door de Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden. Heeft de nieuwe wet consequenties voor het takenpakket van de AID? "De inhoudelijke wijzigingen van de wet zijn beperkt, de wet wordt vooral overzichtelijker gemaakt", antwoordt Gezina Atzema. "Wat voor ons wel verandert, is dat we naast strafrechtelijke handhaving nu ook bestuursrechtelijke

handhaving krijgen. Daardoor kunnen we directer en sneller optreden en gerichte sancties opleggen."

Tegelijkertijd gaat de AID over naar een wat andere manier van werken. Het focussen op risicogroepen werd hiervoor al genoemd. Wat ook meer aandacht zal krijgen, is het programmatisch handhaven. Dat houdt in dat de handhaving nauwer aansluit bij de beleidsdoelen van de overheid. Verder gaat de AID meer samenwerken met andere inspecties en met de waterschappen. Om zo het aantal inspectiebetreken per bedrijf te vermindere-
n. ■

Alle handelaren worden minstens één keer per jaar gecontroleerd.

van gewasbeschermingsmiddelen. We praten met Gezina Atzema (beleidsadviseur) en Ben van Dijk (controleadviseur).

Gespecialiseerd

De controleurs bij de regionale inspecties zijn individueel gespecialiseerd, bijvoorbeeld in gewasbeschermingsmiddelen. Zij controleren gebruikers, handelaren en toelatinghouders (producenten en importeurs). "Het accent van de controles ligt op toepassing, het in bezit hebben van middelen en op etikettering", zegt Ben van Dijk. "Naar opslag kijken we ook, maar dat is een zogeheten meeneemcontrole."

Controle op toepassing door de teler vindt vooral plaats op het bedrijf, maar soms ook in het veld. "Uiteraard is een 'op heterdaad' controle in het veld wel mogelijk. Maar deze controles zijn arbeidsintensief en alleen uit te voeren bij goed spuitweer, dus bijna niet te plannen. Ze worden wel meegenomen in de controlerondes."

Bij een 'op heterdaad' controle wordt gekeken welke middelen een

toe, maar heeft het nog wel in opslag." Volgens Gezina Atzema weten veel telers niet goed waar ze met deze middelen naartoe moeten. "Vroeger kon het naar de gemeente, tegenwoordig moet het steeds vaker naar een afvalverwerker die hier een vergunning voor heeft."

Er is een STORL-regeling, die het telers moet vergemakkelijken om verpakkingen retour te doen. Niet-aangebroke verpakkingen kunnen terug naar de handelaar. Resten en aangebroke verpakkingen konden voorheen naar het gemeentelijk KCA-depot en tegenwoordig vaak naar de afvalverwerker. Daarbij neemt de industrie de kosten voor haar rekening. "Kennelijk is de STORL-regeling niet voldoende bekend bij telers. Het zou goed zijn om hier meer aandacht aan te geven", merkt Gezina Atzema op.

Aantal overtredingen

Hoeveel overtredingen worden er bij telers geconstateerd? "Precieze statistieken hebben we niet, maar over het geheel gezien is het zeker meer dan de beleidsmakers graag

Ben van Dijk en Gezina Atzema: "De AID gaat meer programmatisch handhaven."

COLOFON

Nefyto Bulletin is een uitgave van Nefyto (Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie), belangenorganisatie voor de Nederlandse agrochemische industrie. Het bulletin wordt kosteloos toegezonden aan personen en organisaties die op enigerlei wijze betrokken zijn bij gewasbescherming in Nederland. Nefyto Bulletin verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 1800.

REDACTIE
Nefyto, Hogeweg 16
Postbus 80523
2508 GM Den Haag
telefoon (070) 750 31 00
telefax (070) 354 97 66
nefyto@nefyto.nl

WEBSITE NEFYTO
www.nefyto.nl

TEKST EN REALISATIE
Fred Meijer Communicatie en
journalistiek, Doetinchem

ONTWERP EN LAY-OUT
Cyril Strijdonk Ontwerpburo,
Gaanderen

FOTOGRAFIE
Fred Meijer, Certis, PPO

VERSPREIDING
Controlled circulation

ISSN 1382-3833